

Розділ 1

МАЛЕНЬКА ІТАЛІЯ

1964–1978 роки

Там, де я народилася і виросла, ргівасу зовсім не було. Усі знали всіх, всі у всіх були перед очима, і мої двійки доходили до будинку раніше від мене. А коли приходила я, мама вже була цілком готова оцінити мою поведінку. І звичаї були прості: чоловіки свистіли мені вслід, а жінки пліткували.

В юності я завжди мріяла бути такою ж, як дівчата на фотографіях Гельмута Ньютона, Брюса Вебера і Річарда Аведона, але у мене ніколи не було фігури моделі, та й зросту в мене недостатньо для цієї роботи. Я ніколи не прагнула бути такою ж, як диктують нам закони моди. Не існує такого закону, щоб усі були на одне обличчя. (Моніка Беллуччі)

Невелике містечко Чітта-ді-Кастелло розташоване в італійській провінції Умбрія, за 53 кілометри від столиці регіону — міста Перуджі. Життя тут, здавалося, зупинилося десь у XV столітті. Кожне віяння моди, кожну технологічну новинку тут сприймали агресивно. Жінки, як і кілька століть тому, воліли вдягати чорні сукні. Чоловіки день у день влаштову-

валися на верандах невеликих кафе, щоб обговорювати важливі політичні події, розпивати добре вино і грати в шахи. Тут ніколи нічого не відбувалося. Хтось знаходив у цьому принадність, а решта змушені були покинути місто, оскільки Чітта-ді-Кастелло ніколи не жалував бунтарів.

Марія Густінееллі, майбутня мати Моніки Беллуччі, народилася в традиційній і дуже люблячій сім'ї. Суворе виховання і звичаї міста ніяк не підходили творчій натурі художниці. Вона обожнювала пейзажі Умбрії, палац Вітеллі і центральну площу міста. На цьому її любов і завершувалася. Вічно чорний одяг, міські пліткарки, обов'язкові недільні проповіді... Усе це юній дівчині категорично не подобалося. Щойно їй виповнилося вісімнадцять років, вона тут же поїхала до Перуджі вчитися. Тут, як їй здавалося, вона зможе вести той спосіб життя, про який завжди мріяла.

За рік до закінчення університету Марія познайомилася з фермером іранського походження Паскуале Беллуччі¹. Юнак приїхав до Чітта-ді-Кастелло кілька років тому. Жив він на сусідній з будинком Маріїних батьків вулиці. Дівчина знала його в обличчя, але ніколи навіть не перемовилася з іранцем і кількома словами. У маленькому італійському містечку Паскуале так і залишився чужинцем. Хлопця цуралися, побоювалися і неодмінно шептали про нього по кутках. Марія, котра приїжджала до рідного міста досить часто, ставилася до нього так само. Проте молодий чоловік все-таки наважився одного разу запросити художницю на побачення, а Марія відважно погодилася на зустріч.

Це стало справжньою трагедією для родини Густінееллі і щастям для всіх пліткаррок Чітта-ді-Кастелло. Роман художниці і фермера став міською новиною номер один. Утім, молодості багато чого прощають навіть у маленьких містечках. Їй плювали вслід, переконували кинути невідповідного хлопця, замикали в будинку.

¹ У різних джерелах батькові Моніки завжди дають різні імена. Його іранське ім'я невідоме. У місті чоловіка знають як Паскуале.

Невелике містечко Чітта-ді-Кастелло

Усе марно. Якоїсь миті батьки дівчини змирились. Погуляють і розлучаться. Що ще може статися?

Несподівано для всіх Паскуале зважився на ще більш сміливий крок, ніж запросити пристойну дівчину на побачення: він запропонував їй руку і серце. Марія радісно погодилася, навіть не подумавши про наслідки. Для католицької родини це було справжньою драмою. Батькам дівчини довелося відмовитися від дочки, але навіть це не допомогло. Норовиста Марія і слухати нічого не бажала.

Пара всупереч усьому одружилася. Марія дістала традиційне католицьке виховання, але ніколи не відрізнялася особливою релігійністю. Паскуале був із мусульманської родини, але також ніколи не дотримувався правил Корану, вважаючи себе світською європейською людиною. Крім нього, так, мабуть, вважала тільки Марія.

Після весілля молодятм довелося натрапити на купу побутових проблем, про які рідко замислюєшся, ідучи до вінця. Паскуале ледь міг забезпечити себе, а тепер він мусив заробляти вдвічі більше. Хронічна нестача грошей, як не дивно, не стала яблуком розбрату для молодої сім'ї. Незважаючи ні на що, вони продовжували любити і мріяти.

Крок за кроком Паскуале налагоджував свій бізнес. Фермерства явно було недостатньо для забезпечення гідного життя, і чоловік узявся організовувати вантажоперевезення. Єдиним його недоліком була пристрасть до азартних ігор. Назвати іранця завзятим гравцем було б складно, але зіграти партії зо дві в покер раз на тиждень він полюбляв. Для місцевих жителів цього вистачило, щоб придумати сотню легенд про те, як він постійно програвав.

Щастя зазвичай дратує інших, а несподіване щастя — і поготів. Усе населення Чітта-ді-Кастелло буквально із завмиранням серця чекало моменту, коли у пари розпочнуться проблеми. Не можна вийти заміж за іновірця і бути щасливою. Не можна порушувати правила без наслідків! Жінки на ринку

Жителі містечка зненавиділи Моніку
мало не від самого її народження

кричали дівчині вслід, говорили відверті гидоти, не пускали до церкви...

Згодом Моніка Беллуччі скаже, що багато в чому кінофільм «Малена» схожий на життя її матері. Ця картина остаточно затвердила Моніку в ряду світових кінозірок італійського походження. Після прем'єри «Малени» її почали порівнювати із Софі Лорен, Джіною Лоллобріджідою та іншими актрисами, які уславили італійський кінематограф. Чітта-ді-Кастелло після виходу «Малени» знову вибухнув плітками про сім'ю Беллуччі.

Марія і Паскуале незабаром налагодили своє життя, але в місті так і не змінили ставлення до них. Зі своєю сім'єю Марія так і не помирилася. Утім, одне з одним молоді люди були щасливі, а це головне.

Сім'я починається, коли з'являються діти. Спочатку думка про них лякала подружжя, але через рік після весілля Марія та Паскуале усвідомили, що хочуть дитину, а ще краще трьох або п'ятьох...

Ще через пів року містом поповзли чутки про те, що Бог покарав Марію за шлюб з іновірцем і позбавив її радості материнства. У маленьких містечках чутки народжуються швидше, ніж істина. Марія ще не встигла записатися на прийом до лікаря, а містом уже ширилися чутки про її безпліддя. На жаль, лікар ці домисли підтвердив. На думку доморощеного ескулапа, хвороба Марії лікуванню не піддавалася.

Тепер для пари настала по-справжньому чорна смуга. Народ у містечку ще більше зненавидів сім'ю Беллуччі, а життя без дітей раптом стало здаватися безглуздим.

У місті почали говорити, що це покарання моїй матері. Мовляв, не треба їй було виходити за людину іншої національності. (Моніка Беллуччі)

Дива іноді трапляються. Найчастіше вони відбуваються в найточнішому з мистецтв — у медицині. Через кілька років

Кадр із фільму «Малена»

Джузеппе Торнаторе в «Малені» дуже добре демонструє атмосферу італійських міст, у яких ось уже багато століть нічого не змінюється. Я народилася в точно такому місці, як описано у фільмі. (Моніка Беллуччі)

після заміжжя Марія завагітніла. Через дев'ять місяців на світ з'явилася абсолютно здорова чорнява дівчинка, яку вирішили назвати Монікою.

У якому році це сталося? Актрисі з цілком зрозумілих причин на це питання краще не відповідати. Залежно від настрою вона вказує найрізноманітніші роки народження: від 1965 до 1969-го. Тому в усіх офіційних біографіях актриси жахлива плутанина з датами: згідно з одним із джерел, вона народилася в 1969-му і вступила до інституту в 15 років, а відповідно до іншого — народилася в 1964-му, а до інституту вступила у 25 років. Стосовно Моніки Беллуччі рік народження значення не має (30 вересня 1964 року — за документами).

Звісно, з народженням дочки ненависть до сім'ї Беллуччі в місті перейшла всі розумні межі. Марія перестала ходити на недільні служби, але тепер виявилось, що дитину не хочуть охрестити в католицькому храмі. Ось це стало справжнім ударом для молодої жінки, що дістала католицьке виховання. Після величезної кількості образ і принижень їй усе-таки вдалося домовитися про хрещення доньки. Тепер повне ім'я новонародженої звучало так: Моніка Анна Марія Беллуччі.

Гарненька дівчинка буквально з народження викликала відразу і страх в італійських матусь. Хлопцям забороняли з нею грати, а дівчатка й самі не хотіли дружити з Монікою. Що старшою ставала дівчина, то більше проблем спричиняла її зовнішність.

Коли Моніка вчилася в сьомому класі, дітей повезли на екскурсію. Дівчинка їхати не хотіла, але, як це часто буває, вчителі оголосили про поїздку в добровільно-примусовому порядку. Дорогу до пункту призначення Моніка пережила без пригод. А вже коли екскурсовод зауважив, що дівчинка неймовірно красива, Моніка зовсім заспокоїлася.

Увечері того дня діти разом з учителями повернулися до будівлі школи. Було ще не дуже пізно, і діти з педагогами зібралися в холі школи. Тут було облаштовано щось на кшталт зони відпочинку з величезною дров'яною піччю посередині

Щасливі батьки зірки італійського кінематографу —
Моніки Беллуччі

кімнати. Діти продовжили бавитися, а вчителі кудись відійшли. Тріск вогнища в печі зачаровував. Моніка вирішила не йти додому й сіла біля печі, меланхолійно спостерігаючи за галасливими однокласниками. Поступово вона перестала дослухатися до розмов.

— А якщо розжарити монету в печі? — долинуло до Моніки.

— Навіщо?

— Її можна буде використовувати як печатку.

— Ходімо поставмо печатку на Моніці! — пролунало звідкись із-за спини. Дівчинка остаточно отямилася і з жахом спостерігала за тим, як один із хлопчаків захопив якимись щипцями монету і засунув її в піч. Вона спробувала кричати, але голосові зв'язки ніби паралізувало. Моніка могла тільки хрипіти. Діти ще більше зарепетували, тому один з учителів вирішив угамувати школярів і встиг саме вчасно. Розпечена монета, замість того щоб торкнутися обличчя майбутньої акторки, впала на підлогу і пропала ідеально круглу дірку в дощі.

Я вчилася з Монікою в школі з першого класу нашої школи до третього класу середньої школи, і вона була дуже цілеспрямованою змалку. У школі у нас була дров'яна піч. Повернувшись з екскурсії в Перуджі, ми затрималися в школі, й одному нашому однокласникові спало на думку нагріти в печі 50-лірну монетку і потім прикласти її до обличчя Моніки. На щастя, нічого не сталося. (Ніколетта Франчоні, однокласниця Моніки Беллуччі, зараз асистентка дантиста — лікаря Джованні Батіста Паретти)

До певного моменту навчання Моніку особливо не цікавило. Близьких друзів у школі у дівчинки не було, і вона воліла проводити весь вільний час з батьками, які через цілком зрозумілі причини за донькою душі не чули.

П'ятирічна Моніка Беллуччі

У мене було дуже щасливе дитинство. (Моніка Беллуччі)

Я росла дуже тихою і замкнутою дівчинкою. Досі не люблю вечірки. (Моніка Беллуччі)

Що старшою ставала Моніка, то привабливішою вона здавалася для протилежної статі. Італійські чоловіки, не соромлячись, кричали їй услід непристойності, а неприязнь жінок дедалі зростала.

Пам'ятаю одну шкільну екскурсію до Падуї та Венеції. Уночі, як це трапляється в подібних обставинах, натовп молодих людей почав ломитися до Моніки. Вони ломилися, доки вчителька французької мови не зачепила їх на ключ у кімнаті. (Ніколетта Франчоні)

Найприкрішим було те, що в школі до неї ставилися як до гарненької, а отже, дурненької дівчинки. Хоч би як Моніка старалася, хай би як готувалася до уроків, оцінки їй ставили за гарні очі. Коли дівчинка добре відповідала на уроці, вчителі говорили, що їй пощастило. Коли відповідала погано, поблажливо повідомляли, що гарненьким дівчаткам і не треба багато знати. Часом їй до нестями хотілося довести, що, крім краси, вона ще вирізняється розумом і кмітливістю, але дедалі частіше хотілося плюнути на все і втекти з богом забутого маленького містечка.

У 1977 році я заснував в Сельчі ЛАМА філармонію, і мені були потрібні мажоретки¹. Найперше мені спало на думку, що ця роль саме для неї. Я запропонував їй роль, вона погодилася. Її мама, однак, зауважила, що як донька візьметься за це, тоді їй доведеться подбати, щоб це не заважало решті. Зрештою Моніка відмовилася через те, що у неї геть не вистачало часу. Тоді

¹ Мажоретки, або маржоретки (фр. *majorette* — помічниця головного барабанника) — дівчата у військовій або подібній формі, учасниці парадів.

Чітта-ді-Кастелло. Будинок,
у якому минуло дитинство майбутньої зірки

вона якраз готувалася переходити до лінгвістичного ліцею. (Массіміліано Россі, віцемер Сан-Джустіно)

У маленькому італійському містечку ще нікому і нічого не вдавалося приховати. Новина про те, що Моніці запропонували стати мажореткою, розлетілася швидше, ніж Массіміліано встиг вимовити цю пропозицію вголос. Увечері того ж дня в туалеті школи дівчинку підстерegli однокласниці. Вони із властивою підліткам жорстокістю побили Моніку, яка геть не тямала, чому на неї напали. У той день вона остаточно зрозуміла, що за першої ж можливості виїде з Читта-ді-Кастелло і ніколи сюди більше не повернеться. Вона доведе свій розум і талант і ніколи не буде готувати для своєї великої родини, як це роблять усі ці огрядні матрони в чорних сукнях.

Відтепер Моніка не давала собі ніяких поблажок щодо навчання. Кожне нагадування про її красу дівчина сприймала як особисту образу, а спосіб життя італійських жінок став їй огидний. Усе це було в характері дівчини й раніше, але переломні моменти для того й потрібні: хтось починає ще сильніше прагнути своєї мети, ну а хтось — повертатися назад.

До тринадцяти років я різко погарнішала, але всередині все одно залишилася досить сором'язливою. Адже люди не змінюються радикально, вони лише знаходять необхідні навички. Життя жінки таке дивовижне, таке цікаве. Я завжди хотіла жити довго, щоб пройти всі його етапи. Дитинство, почуття захищеності, підліткові комплекси, перетворення на жінку, наука бути дружиною, наука бути матір'ю... Я завжди хотіла бути незалежною, заробляла з чотирнадцяти років, втекла зі свого провінційного містечка, де я задихалася. Досі не можу довго залишатися на одному місці, переїжджаю з міста в місто. (Моніка Беллуччі)

Не треба ненавидіти людей, котрі заздять, адже вони визнають, що ти кращий. (Моніка Беллуччі)

У 1978 році Моніку нарешті перевели зі звичайної загальноосвітньої школи «Леонардо да Вінчі» до лінгвістичного ліцею. Тут вона взялася до вивчення англійської, французької та іспанської мов. Незважаючи на те що на підготовку у неї було всього кілька літніх місяців, тоді як інші діти тут уже з другого класу вивчали три мови, а у своїй школі дівчинка вчила тільки французьку, Моніка практично з перших місяців у ліцеї стала кращою ученицею. Тепер уже ніхто не наслідуювався звинуватити її в отриманні оцінок за гарні очі. Про школу «Леонардо да Вінчі» дівчина воліла не згадувати. Ніколи.

Учениця дуже сприйнятлива, добре міркує і легко навчається. Вона добре вихована. Її можна назвати зрілою особистістю. Потребує вдосконалення в низці шкільних предметів. (Особова характеристика учениці. Міністерство публічної освіти. Середня державна школа «Леонардо да Вінчі». 1978–1979 навчальний рік)

Школа «Леонардо да Вінчі»